

SZCZEGÓŁOWY OPIS DZIAŁAŃ KWALIFIKOWANYCH DO DOFINANSOWANIA W RAMACH PROGRAMU WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ INTERREG V-A POLSKA-SŁOWACJA 2014-2020

<p>Zasady ogólne dot. wszystkich projektów i priorytetów</p>	<p>Wszystkie działania muszą mieć charakter transgraniczny (tzn. muszą przynosić korzyści dla obu krajów partnerskich programu oraz ich obywateli, części składowe danych działań realizowanych przez poszczególnych partnerów projektu mają generować wartość dodaną na rzecz obszaru pogranicza, której nie można by było osiągnąć poprzez realizację poszczególnych części składowych działań oddzielnie).</p> <p>Realizowane przez partnerów działania powinny być odpowiednio umotywowane, być ze sobą logicznie/tematycznie w ramach projektu powiązane. Szczególnie pożądane będą działania wynikające z udokumentowanych wspólnych szerszych, długofalowych koncepcji, umów współpracy.</p> <p>W szczególności potrzeba realizacji w projekcie działań inwestycyjnych realizowanych przez poszczególnych partnerów ma zostać należycie uzasadniona. Działania inwestycyjne powinny stanowić spójną całość zarówno w zakresie oddzielnych części inwestycyjnych realizowanych przez partnerów projektu jak i w logiczny sposób łączyć się z pozostałymi działaniami merytorycznymi.</p> <p>W przypadku działań inwestycyjnych wnioskodawcy będą proszeni o złożenie wraz z wnioskiem aplikacyjnym aktualnej dokumentacji technicznej wraz z aktualnymi kosztorysami, które to dokumenty stanowić będą podstawę określenia zakresu inwestycji wnioskowanej do realizacji w projekcie oraz do wyliczenia wartości budżetów poszczególnych partnerów (w części inwestycyjnej).</p> <p>W przypadku prowadzonych na szerszą skalę działań, w ramach Programu możliwe jest sfinansowanie jedynie tej części działań, która w bezpośredni sposób przyczyniać się będzie do osiągnięcia zakładanych przez Program rezultatów.</p> <p>Maksymalny poziom dofinansowania ze środków Programu wynosi do 85% wydatków kwalifikowanych.</p> <p>W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej poziom dofinansowania ustalony zostanie zgodnie z zatwierdzonym programem pomocowym. W przypadku projektów generujących przychody netto wartość dofinansowania zostanie obniżona zgodnie z zapisami dokumentów programowych stworzonych na podstawie artykułu 61 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1303/2013.</p> <p>Kwalifikowalni beneficjenci: zgodnie z treścią załącznika do podręcznika programu.</p>
--	--

OŚ 1 OCHRONA I ROZWÓJ DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO OBSZARU POGRANICZA

<p>Zasady ogólne dla priorytetu dot. dziedzictwa</p>	<p>Działania realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego ukierunkowane są na zapewnienie wspólnej ochrony, wzmocnienia i rozwoju dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego) oraz skutecznego i zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa celem podniesienia poziomu atrakcyjności pogranicza.</p> <p>Najistotniejszym elementem projektów oraz działań (w tym inwestycyjnych) realizowanych w ramach niniejszego priorytetu inwestycyjnego będzie stworzenie wspólnych, trwałych produktów opartych o dziedzictwo kulturowo-przyrodnicze, przyczyniających się do jego ochrony, promocji lub rozwoju. Rezultaty projektów, utrzymają się zarówno w okresie trwałości jak i będą generowały potencjał rozwojowy w przyszłości.</p> <p>W przypadku projektów dotyczących produktów turystycznych, będą to produkty wspólne, polsko-słowackie, trwałe i powodujące lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego.</p> <p>Maksymalny okres realizacji projektów: 2 lata.</p> <p>Minimalna wartość dofinansowania: 200 tys. euro.</p> <p>W nawiązaniu do art. 3 pkt. 1 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013, maksymalna wartość projektu realizowanego w ramach Programu nie może przekroczyć kwoty 5 milionów euro.</p>
<p>Zasady ogólne dot. infrastruktury w priorytecie dot. dziedzictwa</p>	<p>Działania inwestycyjne powinny prowadzić do stworzenia wspólnych, transgranicznych produktów promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.</p> <p>Realizowane w ramach projektów inwestycje powinny być przeznaczone na cele publiczne.</p> <p>Efekty projektów zawierających inwestycje powinny również pobudzać do aktywności gospodarczej w bezpośrednim sąsiedztwie zrealizowanych projektów, ewentualnie wspierać, inicjować na małą skalę projekty o charakterze komercyjnym (w celu wywołania określonych działań prorozwojowych).</p> <p>W ramach uzasadnienia działań inwestycyjnych powinny być wykazane w jasny i czytelny sposób zarówno ich funkcje użytkowe jak i bezpośrednie zastosowanie w celu zachowania, promocji, ochrony oraz rozwoju wspólnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.</p>

	<p>Infrastruktura rekreacyjna może być dofinansowana wyłącznie jako uzupełnienie transgranicznych szlaków, np. punkty widokowe, bądź jako zapewnienie wygodnego do nich dotarcia, np. parkingi.</p> <p>Ze względu na fakt, że dofinansowanie inwestycji ze środków publicznych powinno dotyczyć tych najlepszych o określonych cechach i najwyższej jakości, rekomenduje się zastosowanie przez partnerów formuły konkursów architektonicznych, architektoniczno-urbanistycznych i urbanistycznych w celu wyłonienia najlepszego projektu koncepcyjnego na realizację części inwestycyjnej projektu.</p> <p>Nie przewiduje się finansowania działań mających na celu stworzenie lub polepszenie bazy hotelowo-gastronomicznej oraz infrastruktury, której głównym przeznaczeniem jest prowadzenie działalności gospodarczej lub społeczno-edukacyjnej nie związanej z trwałą współpracą transgraniczną np. hoteli, pensjonatów, schronisk, restauracji, zaplecza gastronomicznego, boisk, hal sportowych stanowiących część placówek oświatowych, domów kultury.</p>
<p>Zasady ogólne dot. współpracy w priorytecie dot. dziedzictwa</p>	<p>W przypadku projektów współpracy między instytucjami oraz pozostałych działań miękkich niezbędne jest, aby tworzone wspólne działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – generowały poprzez współpracę polsko-słowacką wartość dodaną niedostępną w przypadku realizowania danych działań oddzielnie przez każdy z tych podmiotów, – wpisywały się w szerszą strategię działania danych instytucji, – miały realne szanse na kontynuację lub rozwinięcie w postaci nowych inicjatyw po zakończeniu danego projektu. <p>Ww. wartość dodana projektu powinna być odzwierciedlona we wskaźnikach realizowanych przez projekt, np. dot. nowych standardów, nowych e-produktów, czy nowych działań promujących dziedzictwo.</p> <p>W przypadku projektów dot. współpracy nie będzie wystarczająca realizacja jedynie wskaźnika pn. <i>Liczba organizacji uczestniczących w transgranicznych projektach na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego</i>. Efektem projektu nie może być wyłącznie współpraca organizacji.</p>
<p>Zasady dot. edukacji w priorytecie dot. dziedzictwa</p>	<p>W ramach działań edukacyjnych z zakresu ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz z dziedziny zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwem nie przewiduje się finansowania infrastruktury oraz zaplecza sprzętowego służącego do prowadzenia działań edukacyjnych np. remont szkół, remiz strażackich, zakupu wozów specjalistycznych itp. Zakup wyposażenia możliwy jest wyłącznie w przypadku gdy jest to niezbędne do realizacji celów projektu, przy czym może on stanowić jedynie element uzupełniający projektu, nie może być wiodącym działaniem w projekcie, ani pod względem rzeczowym, ani pod względem finansowym.</p>

**ZASADY SPECYFICZNE DLA POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW DZIAŁAŃ
W OSI 1 OCHRONA I ROZWÓJ DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO OBSZARU POGRANICZA**

Typy działań wymienione w dokumencie programowym	Zasady specyficzne dla danego typu działań
<p>• Budowa lub modernizacja transgranicznej infrastruktury rekreacyjnej w pobliżu instytucji kultury, zabytków, parków krajobrazowych i narodowych stanowiących część transgranicznych szlaków turystycznych (np. utworzenie nowych oraz modernizacja już istniejących transgranicznych szlaków turystycznych: ścieżek rowerowych, pieszych szlaków turystycznych, szlaków przyrodniczo-krajobrazowych i zielonych szlaków greenways, tematycznych szlaków kulturowych i związanej z nimi infrastruktury, punktów widokowych, punktów „Parkuj i Jedź”, miejsc parkingowych blisko ścieżek i szlaków oraz transgraniczna integracja ścieżek itp.)</p>	<p>Przez element obiektu dziedzictwa kulturowego rozumie się integralną część tego obiektu trwale z nim powiazaną fizycznie lub funkcjonalnie, której utrata lub zniszczenie dewaluuje kulturową wartość obiektu. Do elementów takich zalicza się np. małą architekturę towarzyszącą obiektom kulturowym, elementy detalu architektonicznego, wyposażenie obiektów nawiązujące do kultury, tradycji lub historii, części zabytków ruchomych, zagospodarowanie otoczenia nawiązujące do tradycji, kultury lub historii itp.</p> <p>Poprzez transgraniczne szlaki turystyczne rozumiane są wytyczone w terenie trasy, których przynajmniej fragment biegnie poprzez granicę między Polską i Słowacją lub po linii granicy i umożliwia przemieszczanie się turystów różnych narodowości (np. dzięki międzynarodowym oznaczeniom), służące do odbywania wycieczek, i wyposażone w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne ich przebycie turyście o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczegółowe wymagania nie stanowią inaczej (np. okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów przyrodniczych na terenach chronionych).</p> <p>Wytyczone po obu stronach granicy szlaki muszą się łączyć ze sobą bezpośrednio lub stanowić część większej spójnej sieci szlaków. Ponadto, szlaki muszą łączyć po obu stronach granicy miejsca dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego.</p> <p>Przykładowe rodzaje szlaków turystycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piesze oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne, - narciarskie, - rowerowe, - kajakowe, - jeździeckie. <p>Infrastruktura rekreacyjna powinna stanowić uzupełnienie opisanych powyżej szlaków (np. punkty widokowe), zapewniać do nich wygodne dotarcie (np. parkingi, tzw. park and ride), zwiększać ich atrakcyjność dla</p>

	<p>różnorodnych potrzeb.</p> <p>Dofinansowanie parkingów uzależnione będzie od wykazania ich dominującego wykorzystania przez turystów oraz bezpośredniego negatywnego wpływu braku parkingu na wykorzystanie potencjału turystycznego danej lokalizacji.</p> <p>Jako działanie uzupełniające przewidziano dofinansowanie budowy lub modernizacji ostatnich, niewielkich odcinków dróg prowadzących bezpośrednio do obiektów dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego. Jednak takie działania nie mogą być głównym celem projektu i mogą być realizowane wyłącznie jako uzupełnienie do głównego celu. Wydatki na to działanie muszą stanowić niewielki udział w strukturze całego budżetu partnera projektu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne transgraniczne projekty w zakresie odnowy i prac konserwatorskich, modernizacji obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się na transgranicznych szlakach turystycznych, w tym w zakresie efektywności energetycznej 	<p>W ramach działania dofinansowane będą obiekty (np. obiekty architektury drewnianej, obiekty muzealne etc.), których modernizacja będzie miała korzystny wpływ na lokalny wzrost atrakcyjności regionu pogranicza (po obu stronach granicy), przyczyni się do stworzenia lub rozszerzenia wspólnej oferty kulturowo-przyrodniczej pogranicza oraz przyczyni się do rozwoju lub promocji tego obszaru.</p> <p>Przez element obiektu dziedzictwa kulturowego rozumie się integralną część tego obiektu trwale z nim powiązaną fizycznie lub funkcjonalnie, której utrata lub zniszczenie dewaluje kulturową wartość obiektu. Do elementów takich zalicza się np. małą architekturę uzupełniającą lub towarzyszącą obiektom kulturowym, elementy detalu architektonicznego, wyposażenie obiektów nawiązujące do kultury, tradycji lub historii, części zabytków ruchomych, zagospodarowanie otoczenia nawiązujące do tradycji, kultury lub historii itp.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Programy współpracy między instytucjami, w tym wzajemna wymiana zabytków ruchomych i muzealiów (np. wystawy tymczasowe, objazdowe, wspólne systemy biletowe) 	<p>Przewiduje się również tworzenie wspólnych procedur w zakresie wspólnych działań w dziedzinie zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa prowadzących do lepszej ochrony wspólnego dziedzictwa, przykładowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie nowych, aktualizacja lub wdrażanie obowiązujących umów i porozumień w zakresie zarządzania kryzysowego oraz rozwiązywania sytuacji nadzwyczajnych, – przygotowanie wspólnych lub harmonizowanie istniejących planów operacyjnych, planów kryzysowych oraz procedur w zakresie zarządzania kryzysowego, w tym niezbędnych do tego narzędzi i działań (działalność komisji międzynarodowych, wspólnych zespołów roboczych zajmujących się współpracą w zakresie bezpieczeństwa i inne),inne działania systemowe na rzecz poprawy ram dla wspólnych procedur w zakresie prewencji, monitoringu, reagowania i usuwania skutków sytuacji kryzysowych.

<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie i rozwój transgranicznej współpracy międzysektorowej na rzecz dziedzictwa obszaru pogranicza pomiędzy podmiotami takimi jak m.in.: środowisko akademickie, instytucje kultury, samorządy, organizacje pozarządowe, parki narodowe i krajobrazowe (np. współpraca akademicka między uczelniami wyższymi oraz ośrodkami naukowymi i społecznymi w zakresie zachowania i ochrony transgranicznych zasobów kulturowych i przyrodniczych: zintegrowane projekty w regionie pogranicza, organizacja tematycznych konferencji, seminariów i warsztatów, współpraca instytucji i promocja wspólnych działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych, w tym m.in. ochrona różnorodności biologicznej) 	<p>Działania transgraniczne podejmowane przy współpracy partnerów z polsko-słowackiego pogranicza lub mające na celu ochronę lub promocję wspólnych dla obszaru pogranicza zasobów kulturowych i przyrodniczych.</p> <p>Istotą współpracy powinna być jej trwałość, tj. możliwość jej kontynuacji po zakończeniu realizacji projektów, możliwość wypracowania mierzalnych i trwałych produktów zawiązanej współpracy, np. wypracowania rozwiązań, które będą mogły na dalszym etapie współpracy znaleźć praktyczne zastosowanie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrażanie wspólnych transgranicznych standardów/wytycznych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego 	<p>W przypadku działań polegających na opracowaniu i wdrożeniu wspólnych transgranicznych standardów lub wytycznych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, szczególny nacisk położony będzie na praktyczne ich zastosowanie (część wdrożeniowa);</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne transgraniczne działania edukacyjne promujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze 	
<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz integracji transgranicznej i budowania wspólnej tożsamości poprzez np. skoordynowane programy/inicjatywy edukacyjne obejmujące zajęcia poświęcone dziedzictwu historyczno-kulturowemu i ekologii oraz sport i kursy językowe 	<p>W przypadku tego rodzaju działań kluczowa jest realizacja wskaźnika pn. <i>Liczba „miękkich” działań transgranicznych promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze pogranicza</i>. Wskaźnik pn. <i>Liczba organizacji uczestniczących w transgranicznych projektach na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego</i> powinien być stosowany wyłącznie jako wskaźnik dodatkowy do ww. wskaźnika dot. działań promujących dziedzictwo pogranicza.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wspólna transgraniczna promocja poświęcona 	<p>Przy tego rodzaju działaniach należy w sposób szczególny mieć na uwadze przyczynianie się projektu</p>

<p>dziedzictwu kulturowemu i przyrodniczemu terenu pogranicza (np. organizacja i udział we wspólnych wydarzeniach, targach, konferencjach, warsztatach i seminariach)</p>	<p>do realizacji wskaźników rezultatu dla tego priorytetu, tj.: Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez lokalną ludność oraz przez turystów spoza obszaru.</p> <p>Poprzez transgraniczne kampanie promocyjne i marketingowe należy rozumieć wspólną (polsko-słowacką) organizację wydarzeń, targów, konferencji, warsztatów i seminariów mających na celu promocję wspólnego dla pogranicza dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Transgraniczność tego typu przedsięwzięć powinna przejawiać się także możliwością dotarcia do odbiorcy międzynarodowego, np. wspólnych polsko-słowackich kampanii podczas międzynarodowych spotkań, targów, konferencji itp.</p> <p>Wsparcie jest ukierunkowane na działania związane ze wspólnymi kampaniami regionalnymi lub tematycznymi, realizowanymi w celu promocji atrakcji przyrodniczych i kulturalnych wspólnego pogranicza i zwiększenia liczby ich odwiedzin, na przykład:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakup i dystrybucja materiałów promocyjnych (ulotki informacyjne, mapy, publikacje itp.) i narzędzi informacyjnych (interaktywne punkty informacyjne) przeznaczonych dla szerokiej publiczności lub adresowanych do specyficznej grupy docelowej – realizacja wspólnych produktów medialnych, promujących wspólny obszar i jego atrakcje – przygotowanie i wdrożenie specyficznych narzędzi wsparcia turystyki – np. karty turystyczne, paszporty rodzinne itp. – organizacja imprez promujących wspólny obszar jako cel turystyczny i wspierających rozwój turystyki na tym obszarze (np. podróże studyjne/study tours dla dziennikarzy, konferencje itp.). <p>W ramach tego typu działań będzie również wspierany udział w targach i podobnych imprezach promocyjnych w branży turystycznej, realizowanych jednoznacznie w celu wsparcia ruchu turystycznego na obszarze pogranicza, i w przypadku których można przewidywać, że będą mieć wpływ na grupy docelowe, tj. odwiedzających obszar programu.</p> <p>Oprócz sfinansowania własnego udziału w imprezie promocyjnej, częścią wsparcia może być też nabycie niezbędnych przedmiotów promocyjnych o charakterze trwałym, potrzebnych do tego rodzaju promocji (bannery, namioty promocyjne itp.).</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych do zachowania i promowania zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, aplikacje na telefony komórkowe, stron internetowych, tworzenie transgranicznych produktów ekologicznych i e-produktów oraz usług; transgraniczne kampanie informacyjne i promocyjne prowadzone za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji, cyfryzacja i cyfrowa wymiana zasobów, multimedialna prezentacja transgranicznego dziedzictwa, wymiana wiedzy specjalistycznej na temat cyfryzacji dziedzictwa kulturowego, 																			
<ul style="list-style-type: none"> Wspólne szkolenia dla przewodników, konserwatorów i przedstawicieli instytucji zaangażowanych w działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza 																			
<ul style="list-style-type: none"> Działania na rzecz wspólnej ochrony środowiska naturalnego, w tym ochrona i przywrócenie właściwego stanu gatunków i siedlisk przyrodniczych, zapewnienie utrzymania łączności ekologicznej, powstrzymanie napływu gatunków obcych, zahamowanie degradacji walorów przyrodniczo-krajobrazowych 	<p>W ramach działań z zakresu wspólnej ochrony środowiska naturalnego nie ma możliwości dofinansowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej np. sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, oczyszczalni ścieków. W ramach działań związanych z powstrzymaniem napływu gatunków obcych nie ma możliwości dofinansowania działań dotyczących następujących gatunków roślin:</p> <table border="1" data-bbox="750 1045 1944 1332"> <thead> <tr> <th>Nazwa polska:</th> <th>Nazwa łacińska:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ambrozja bylicolistna</td> <td>Ambrosia artemisiifolia</td> </tr> <tr> <td>Trojeść amerykańska</td> <td>Asclepias syriaca</td> </tr> <tr> <td>Rdestowiec</td> <td>Fallopia sp. (syn. Reynoutria)</td> </tr> <tr> <td>Barszcz Mantegazziego</td> <td>Heracleum mantegazzianum</td> </tr> <tr> <td>Niecierpek gruczołowaty</td> <td>Impatiens glandulifera</td> </tr> <tr> <td>Nawłóć kanadyjska</td> <td>Solidago canadensis</td> </tr> <tr> <td>Nawłóć późna</td> <td>Solidago gigantea</td> </tr> <tr> <td>Bożodrzew gruczołowaty</td> <td>Ailanthus altissima</td> </tr> </tbody> </table>	Nazwa polska:	Nazwa łacińska:	Ambrozja bylicolistna	Ambrosia artemisiifolia	Trojeść amerykańska	Asclepias syriaca	Rdestowiec	Fallopia sp. (syn. Reynoutria)	Barszcz Mantegazziego	Heracleum mantegazzianum	Niecierpek gruczołowaty	Impatiens glandulifera	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis	Nawłóć późna	Solidago gigantea	Bożodrzew gruczołowaty	Ailanthus altissima
Nazwa polska:	Nazwa łacińska:																		
Ambrozja bylicolistna	Ambrosia artemisiifolia																		
Trojeść amerykańska	Asclepias syriaca																		
Rdestowiec	Fallopia sp. (syn. Reynoutria)																		
Barszcz Mantegazziego	Heracleum mantegazzianum																		
Niecierpek gruczołowaty	Impatiens glandulifera																		
Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis																		
Nawłóć późna	Solidago gigantea																		
Bożodrzew gruczołowaty	Ailanthus altissima																		

	Amorfa krzewiasta	Amorpha fruticosa
	Kolcowój pospolity,	Lycium barbarum
	Klon jesionolistny	Negundo aceroides
• Działania edukacyjne w dziedzinie zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa	<p>Program daje możliwość dofinansowania działań edukacyjnych dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa dziedzictwa pogranicza oraz właściwego zarządzania ryzykami związanymi z różnego rodzaju zagrożeniami towarzyszącymi temuż dziedzictwu. Działania te będą pośrednio przyczyniać się do promocji tegoż dziedzictwa.</p> <p>Oprócz działań dot. zwiększenia poziomu świadomości społecznej w zakresie zagrożeń, możliwe jest też dofinansowanie szkoleń dot. uwarunkowań prawnoadministracyjnych i innych w zakresie zarządzania kryzysowego w kraju partnerskim, w celu zapewnienia lepszej współpracy transgranicznej właściwych służb (w tym niezbędna edukacja językowa).</p>	
OS 2 ZRÓWNOWAZONY TRANSPORT TRANSGRANICZNY		
Zasady ogólne dot. PI 7b	<p>W ramach przedmiotowego działania nie przewiduje się udzielania pomocy publicznej</p> <p>Minimalna wartość dofinansowania z EFRR: 500 tys. Euro</p> <p>Maksymalna wartość dofinansowania 6 milionów Euro</p> <p>Okres realizacji projektów: 36 miesięcy</p>	
Zasady ogólne dot. PI 7c	<p>W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej poziom dofinansowania ustalony zostanie zgodnie z zatwierdzonym programem pomocowym.</p> <p>Minimalna wartość dofinansowania EFRR: 200 tys. euro.</p> <p>Maksymalna wartość dofinansowania 5 milionów euro.</p> <p>Okres realizacji projektów: 36 miesięcy.</p>	

**ZASADY SPECYFICZNE DLA POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW DZIAŁAŃ
W OSI 2 ZRÓWNOWAZONY TRANSPORT TRANSGRANICZNY**

Typy działań wymienione w dokumencie programowym	Zasady specyficzne dla danego typu działań
Budowa lub modernizacja ważnych transgranicznych odcinków sieci, zwłaszcza budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej łączącej systemy transportu po obu stronach granicy	<p>Możliwe jest dofinansowanie jedynie takich projektów, które umożliwiają połączenie drugorzędowych i trzeciorzędowych węzłów do TEN –T i wzmacniają współpracę transgraniczną.</p> <p>Program nie przewiduje możliwości dofinansowania połączeń prowadzących z terenów zamieszkałych nie będących węzłami sieci TEN-T do węzłów trzeciorzędnych.</p> <p>Węzły pierwszorzędne (primary nodes) są to węzły (miasta, aglomeracje, lotniska, porty) o najwyższym strategicznym znaczeniu dla Unii Europejskiej: dla ruchu pasażerskiego, dla ruchu towarowego lub dla obu rodzajów ruchu. Zidentyfikowane na samym początku procesu planowania, określają ogólną konstrukcję sieci bazowej. Rozporządzenie nr 1315/2013 wymienia węzły miejskie sieci bazowej oraz porty lotnicze, porty morskie, porty śródlądowe i terminale kolejowo-drogowe sieci bazowej i kompleksowej we wszystkich krajach.</p> <p>Węzły drugorzędne (secondary nodes) są to odgałęzienia bądź punkty krzyżowania się sieci bazowych i kompleksowych pod warunkiem, że są to miasta o znaczeniu przynajmniej regionalnym i/lub połączenia multimodalne.</p> <p>Węzły trzeciorzędne (tertiary nodes) są to tereny miejskie (miasta regionalne, miasta, większe miejscowości) oferujące miejsca pracy oraz usługi publiczne i prywatne (np. szkoły, placówki ochrony zdrowia, pomocy społecznej, usługi związane z zatrudnieniem, banki) poza ich granicami administracyjnymi i/lub miejsca węzłów multimodalnych).</p> <p>Wspierane będą tylko projekty dotyczące ciągów komunikacyjnych, tj. dany fragment drogi powinien być albo jednym odcinkiem, albo, w przypadku projektu, na który składa się kilka fragmentów dróg, powinno istnieć pomiędzy nimi logiczne połączenie. Modernizowane odcinki dróg muszą wykazywać po obu stronach granicy porównywalne parametry techniczne (np. obciążenie jezdni) i musi zostać zapewniona możliwość ich wykorzystania przez podobne kategorie pojazdów.</p> <p>Główny nacisk w programie będzie położy na udowodniony transgraniczny charakter inwestycji oraz na</p>

	<p>wykazaniu stworzenia lub poprawienia połączenia z siecią TEN-T. Te dwa aspekty będą szczególnie oceniane zarówno w trakcie oceny kwalifikowalności oraz merytorycznej.</p> <p>W ramach powyższych typów działań przewiduje się dofinansowanie, jako działań uzupełniających, ścieżek rowerowych i chodników stanowiących integralną część pasa drogowego.</p> <p>W ramach tego typu działań nie ma możliwości dofinansowania dróg położonych w obszarze kwalifikowalnym ale nie prowadzących do węzłów TEN-T, nie wykazujących wpływu na poprawę komunikacji w obszarze przekraczania granicy, bądź nie stanowiących jednej wspólnej koncepcji polepszenia komunikacji na danym obszarze granicznym.</p> <p>W ramach tego typu działań nie ma możliwości dofinansowania projektów polegających na utworzeniu wyłącznie dokumentacji technicznej lub koncepcji planistycznej nie będących podstawą wdrażania danego projektu np. dokumentacja techniczna dla kolejnego etapu.</p>
<p>Planowanie zintegrowanego transgranicznego systemu komunikacji publicznej, w tym m.in.: koordynacja rozkładów jazdy, wspólne bilety, system obsługi pasażerów, biletomaty; kampanie informacyjne i promocyjne, przewodniki, wspólne ulotki wielojęzyczne, mapy, oznakowanie przystanków, system wielojęzycznej informacji dla pasażerów na przystankach i stacjach kolejowych, zaprojektowanie wielojęzycznych stron internetowych umożliwiających wybór właściwego biletu, internetowe i dostępne z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń itd.</p>	<p>Głównym celem realizacji projektów w ramach priorytetu inwestycyjnego 7c jest podjęcie działań przyczyniających się do stworzenia zintegrowanej sieci komunikacyjnej umożliwiającej szybszą, bardziej dostępną komunikację pomiędzy krajami partnerskimi w obszarze przygranicznym oraz wypromowanie połączeń przyjaznych środowisku ze szczególnym uwzględnieniem transportu multimodalnego.</p> <p>Działania te powinny być powiązane z przekraczaniem granicy, a nie tylko dotyczyć podróżowania po obszarze wsparcia po jednej stronie granicy.</p> <p>Realizacja działań powinna być oparta o realne, zdiagnozowane lokalne potrzeby komunikacyjne . Na etapie wnioskowania o dofinansowanie wymagany będzie materiał uzupełniający sporządzony przez partnerów (np. odpowiednie diagnozy, opracowania własne, analizy sektorowe partnerów obrazujące sytuację bazową połączeń komunikacyjnych obszaru, w którym planowana jest realizacja projektu).</p> <p>Projekty powinny mieć realne szanse na kontynuację lub rozwinięcie w postaci nowych inicjatyw po zakończeniu danego projektu.</p>
<p>Opracowanie transgranicznych map i koordynacja połączeń; rozwój przyjaznego środowisku systemu transportu multimodalnego na obszarze objętym Programem; wykorzystanie dostępnych</p>	<p>Oprócz szeregu działań miękkich związanych z koordynacją i promocją, możliwe jest dofinansowanie działań inwestycyjnych, np. polegających na budowie miejsc parkingowych zintegrowanych z miejscami</p>

<p>narzędzi i stworzenie nowych produktów informatycznych; np. ułatwienie wyboru właściwego biletu, internetowe i dostępne z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń</p>	<p>przesiadkowymi do publicznej sieci transportowej w celu dotarcia do konkretnego miejsca w kraju partnerskim.</p> <p>W ramach przedmiotowego priorytetu nie przewiduje się możliwości finansowania kosztów transportu publicznego (np. dofinansowania dla właścicieli środków transportu), zakupu środków transportu, poza programami pilotażowymi, mającymi na celu pobudzenie i/lub rozwój transportu publicznego na obszarze pogranicza.</p>
<p>Projekty dotyczące połączeń multimodalnych w zakresie publicznego systemu przewozu osób, np. budowa obiektów parkingowych typu „Parkuj i Jedź”.</p>	

OŚ 3 ROZWÓJ EDUKACJI TRANSGRANICZNEJ I UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

<h3 style="text-align: center;">OŚ 3 ROZWÓJ EDUKACJI TRANSGRANICZNEJ I UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</h3>	
<p>Zasady ogólne dla priorytetu dot. edukacji</p>	<p>Rezultaty projektów powinny zapobiegać wyludnianiu się pogranicza w szczególności odpływowi ludzi młodych oraz w wieku produkcyjnym. Stworzona oferta edukacyjna musi odpowiadać na realne zapotrzebowanie pracodawców w obszarze polsko-słowackiego pogranicza lub przyczyniać się do generowania miejsc pracy w dziedzinie związanej z efektywnym wykorzystaniem zasobów pogranicza.</p> <p>Na etapie wnioskowania o dofinansowanie wymagane będą opracowania własne, analizy sektorowe wnioskodawców obrazujące sytuację bazową grupy docelowej projektu.</p> <p>Wspólne działania realizowane w ramach dofinansowanych projektów powinny mieć realne szanse na kontynuację w postaci nowych inicjatyw po zakończeniu danego projektu</p> <p>W ramach priorytetu nie ma możliwości dofinansowania działań polegających jedynie na budowie lub modernizacji zaplecza dydaktycznego np. budowa, modernizacja szkół, sal szkoleniowych, zakup wyposażenia. Przedmiotowe działania mogą stanowić jedynie element uzupełniający (nie mogą być wiodącym działaniem w projekcie, zarówno pod względem rzeczowym jak i finansowym), np. wyposażenie specjalistycznych pracowni. Warunkiem dofinansowania zakupu środków trwałych będzie wykazanie faktycznego zapotrzebowania w danej dziedzinie na obszarze pogranicza oraz potrzeby rozwoju współpracy transgranicznej w tym zakresie, w której to współpracy będzie wykorzystywany</p>

	<p>zakupiony w ramach projektu sprzęt.</p> <p>Realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego działania nie mogą powielać działań realizowanych w ramach sieci EURES.</p> <p>Maksymalny poziom dofinansowania do 85% wydatków kwalifikowanych.</p> <p>W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej poziom dofinansowania ustalony zostanie zgodnie z zatwierdzonym programem pomocowym.</p> <p>Minimalna wartość dofinansowania EFRR: 200 tys. euro</p> <p>Maksymalna wartość dofinansowania EFRR: 1 mln euro</p> <p>Okres realizacji projektów 24 miesiące</p>
--	--

**ZASADY SPECYFICZNE DLA POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW DZIAŁAŃ
W OSI 3 ROZWÓJ EDUKACJI TRANSGRANICZNEJ I UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE**

Typy działań wymienione w dokumencie programowym	Zasady specyficzne dla danego typu działań
<p>Wspólne transgraniczne programy/inicjatywy dla uczniów i nauczycieli w placówkach edukacji specjalistycznej i zawodowej (np.: transgraniczne programy/inicjatywy edukacji specjalistycznej i zawodowej realizowane przez szkoły, staże, praktyki zawodowe, programy pilotażowe i stypendialne, wizyty studyjne dla uczniów i studentów w placówkach i szkołach kształcenia specjalistycznego i zawodowego)</p>	<p>Długofalowe programy, inicjatywy edukacyjne powinny być związane z unikatowym charakterem pogranicza, w szczególności związanym z bogatym dziedzictwem kulturowo-przyrodniczym, oraz stanowić wzmocnienie jego potencjału jak i generować szanse na lepsze powiązanie ponadobowiązkowej oferty edukacyjnej z możliwością zatrudnienia w opartym na wspólnym dziedzictwie sektorze usługowym.</p> <p>Wzbogacenie oferty szkoleniowej i edukacyjnej, głównie na poziomie kształcenia ponadobowiązkowego, a także zwiększenia możliwości uczenia się przez całe życie w celu umożliwienia zdobycia umiejętności i kwalifikacji przez ludność zamieszkującą pogranicze, ułatwiających znalezienie miejsc pracy oraz efektywne wykorzystanie zasobów pogranicza – poprzez integrację działań edukacyjnych oraz ich dostosowanie do rynku pracy.</p>
<p>Wspólne opracowanie i promocja oferty edukacji</p>	

specjalistycznej i zawodowej	Preferowane będą działania polegające na włączeniach społecznych grup marginalizowanych.
Realizacja transgranicznych działań wspierających tak zwane włączenie społeczne i partycypację społeczną, scalających obszar pogranicza jako obszar funkcjonalny; kursy, studia podyplomowe, programy i szkolenia	
Transgraniczna wymiana dobrych praktyk w zakresie realizacji programów/inicjatyw na potrzeby edukacji specjalistycznej i zawodowej oraz rozwiązań modelowych w szkolnictwie i placówkach kształcenia ustawicznego, a także dobrych praktyk w zakresie zarządzania edukacją oraz finansowania systemów szkolnictwa	
Działania mające na celu określenie potrzeb w kontekście edukacji specjalistycznej i zawodowej (np. identyfikacja wspólnych problemów i luk w ofercie edukacyjnej, realizacja wspólnych procesów edukacyjnych i działań w zakresie doradztwa zawodowego na transgranicznym rynku pracy, a także dostosowanie programów edukacyjnych do aktualnych wymogów rynku pracy, w tym współpraca między instytucjami w zakresie staży i praktyk zawodowych)	